

PREVODI DOKUMENATA

str. 65 - 98.

Prednacrt Konvencije o nadležnosti i stranim odlukama u građanskim i trgovačkim stvarima

PRELIMINARY DRAFT
CONVENTION ON JURI-
SDICTION AND FOREIGN
JUDGMENTS IN CIVIL AND
AND COMMERCIALMATTERS

PREDNACRT KONVENCIJE O
NADLEŽNOSTI I STRANIM
ODLUKAMA GRAĐANSKIM I
TRGOVAČKIM STVARIMA

adopted by the Special Commi-ssion
on 30 October 1999
*amended version (new numbering of
articles)*

koji je usvojila Specijalna Komisija 30.
oktobra 1999. godine
*izmenjena verzija (sa novom numeracijom
članova)*

CHAPTER I - SCOPE OF
THE CONVENTION

I DEO - POLJE PRIMENE KONVENCIJE

Article 1 Substantive cope

Član 1 - Materijalno polje primene

1. The Convention applies
to civil and commercial matters. It
shall not extend in particular to
revenue, customs or administrative

1. Konvencija se primenjuje na
građanske i trgovačke stvari. Ona se
naročito neće primenjivati na poreske,
carinske i upravnopravne stvari.

matters.

2. The Convention does not apply to -

- a) the status and legal capacity of natural persons;
- b) maintenance obligations;
- c) matrimonial property regimes and other rights and obligations arising out of marriage or similar relationships;
- d) wills and succession;
- e) insolvency, composition or analogous proceedings;
- f) social security;
- g) arbitration and proceedings related thereto;
- h) admiralty or maritime matters.

3. A dispute is not excluded from the scope of the Convention by the mere fact that a government, a governmental agency or any other person acting for the State is a party thereto.

4. Nothing in this Convention affects the privileges and immunities of sovereign States or of entities of sovereign States or of international organisations.

Article 2 Territorial scope

1. The provisions of Chapter II shall apply in the courts of a Contracting State unless all the parties are habitually resident in that State. However, even if all the

2. Konvencija se ne primenjuje -

- a) na status i poslovnu sposobnost fizičkih lica;
- b) obaveze izdržavanja;
- c) imovinske odnose bračnih drugova i druga prava i obaveze koje proističu iz braka ili sličnog odnosa;
- d) testamente i nasleđivanje;
- e) stečaj, prinudno poravnanje i slične postupke;
- f) socijalno osiguranje;
- g) arbitražu i postupke u vezi sa njom;
- h) plovidbene ili pomorske sporove.

3. Spor se ne nalazi izvan polja primene Konvencije samo zbog činjenice da u njemu kao stranka učestvuje neka država, državni organ ili neko lice koje deluje u ime države.

4. Nijedna odredba ove Konvencije ne utiče na privilegije i imunitete suverenih Država, entiteta suverenih Država, ili međunarodnih organizacija.

Član 2. Teritorijalno polje primene

1. Odredbe II Dela primenjuju se pred sudovima Države ugovornice osim u slučaju kada sve stranke imaju redovno boravište u toj Državi. Međutim, čak i ako sve stranke imaju redovno boravište u toj

parties are habitually resident in that State - Državi -

a) Article 4 shall apply if they have agreed that a court or courts of another Contracting State have jurisdiction to determine the dispute;

b) Article 12, regarding exclusive jurisdiction, shall apply;

c) Articles 21 and 22 shall apply where the court is required to determine whether to decline jurisdiction or suspend its proceedings on the grounds that the dispute ought to be determined in the courts of another Contracting State.

2. The provisions of Chapter III apply to the recognition and enforcement in a Contracting State of a judgment rendered in another Contracting State.

a) Primenjuje se član 4 ako su se stranke sporazumele da će sud ili sudovi druge Države ugovornice biti nadležni da reše spor;

b) Primenjuje se član 12, koji se odnosi na isključivu nadležnost;

c) Primenjuju se članovi 21. i 22, kada sud treba da odluči da li da se oglasi nenadležnim ili da prekine postupak iz razloga što spor treba da bude rešen pred sudovima druge Države Ugovornice.

2. Odredbe III Dela primenjuju se u jednoj Državi ugovornici na priznanje i izvršenje odluke donete u drugoj Državi ugovornici.

CHAPTER II - JURISDICTION

Article 3 Defendant's forum

1. Subject to the provisions of the Convention, a defendant may be sued in the courts of the State where that defendant is habitually resident.

2. For the purposes of the Convention, an entity or person other than a natural person shall be considered to be habitually resident in the State -

a) where it has its statutory

II DEO - NADLEŽNOST

Član . Forum tuženog

1. Pod rezervom odredaba ove Konvencije, tužba se može podneti pred sudom Države u kojoj tuženi ima redovno boravište.

2. Za potrebe Konvencije, smatraće se da pravno lice i svaki drugi entitet koji nije fizičko lice, ima redovno boravište u Državi -

a) u kojoj ima sedište prema svom

seat,

b) under whose law it was incorporated or formed,

c) where it has its central administration, or

d) where it has its principal place of business.

statutu,

b) po čijem je pravu osnovano ili formirano,

c) u kojoj se nalazi njegova centralna uprava, ili

d) u kojoj se nalazi njegov centar poslovanja.

Article 4 Choice of court

1. If the parties have agreed that a court or courts of a Contracting State shall have jurisdiction to settle any dispute which has arisen or may arise in connection with a particular legal relationship, that court or those courts shall have jurisdiction, and that jurisdiction shall be exclusive unless the parties have agreed otherwise. Where an agreement having exclusive effect designates a court or courts of a non-Contracting State, courts in Contracting States shall decline jurisdiction or suspend proceedings unless the court or courts chosen have themselves declined jurisdiction.

2. An agreement within the meaning of paragraph 1 shall be valid as to form, if it was entered into or confirmed -

a) in writing;

b) by any other means of communication which renders information accessible so as to be usable for subsequent reference;

c) in accordance with a

Član 4. Izbor suda

1. Ako su se stranke sporazumele da jedan ili više sudova Države ugovornice budu nadležni za rešavanje bilo kog spora koji je nastao ili može nastati u vezi sa određenim pravnim odnosom, taj sud, odnosno sudovi biće nadležni, i njihova nadležnost će biti isključiva, osim ako se stranke nisu drugačije sporazumele. Ukoliko je u sporazumu koji ima isključivo dejstvo kao nadležni određen sud, odnosno sudovi, države koja nije Država ugovornica, sud Države ugovornice oglasiće se nenadležnim ili će prekinuti postupak, osim ukoliko se izabrani sud, odnosno, sudovi, nisu sami oglasili nenadležnim.

2. Sporazum u smislu stava 1. smatraće se punovažnim u pogledu forme, ukoliko je zaključen ili potvrđen -

a) u pismenoj formi;

b) svakim drugim sredstvom komunikacije koje čini informacije dostupnim, tako da se na njih može naknadno pozivati

c) u skladu sa običajem koji

usage which is regularly observed by the parties;

e) in accordance with a usage of which the parties were or ought to have been aware and which is regularly observed by parties to contracts of the same nature in the particular trade or commerce concerned.

3. Agreements conferring jurisdiction and similar clauses in trust instruments shall be without effect if they conflict with the provisions of Article 7, 8 or 12.

*Article 5 Appearance
by the defendant*

1. Subject to Article 12, a court has jurisdiction if the defendant proceeds on the merits without contesting jurisdiction.

2. The defendant has the right to contest jurisdiction no later than at the time of the first defence on the merits.

Article 6 Contracts

A plaintiff may bring an action in contract in the courts of a State in which -

a) in matters relating to the supply of goods, the goods were supplied in whole or in part;

ugovorne strane redovno poštuju;

e) u skladu sa običajem koji su stranke znale ili su ga morale znati, ako se taj običaj redovno poštuje od strane ugovarača u ugovorima iste prirode u datoj struci ili trgovačkoj grani.

3. Sporazumi o nadležnosti i slične odredbe u aktima o osnivanju trasta ostaju bez dejstva ukoliko su u suprotnosti sa odredbama članova 7, 8 ili 12.

*Član 5. Upuštanje tuženog
u raspravljanje*

1. Pod rezervom onoga što je predviđeno u članu 12, sud postaje nadležan ako se tuženi upusti u raspravljanje o suštini spora a ne ospori nadležnost.

2. Tuženi ima pravo da ospori nadležnost najkasnije u trenutku kada prvi put bude davao svoj odgovor na tužbu koji odnosi na suštinu spora.

Član 6. Ugovori

Tužilac može podneti tužbu na osnovu ugovora u sudovima Države -

a) u kojoj je roba isporučena u celini ili delimično, ako se radi o sporovima koji se odnose na isporuku robe;

b) in matters relating to the provision of services, the services were provided in whole or in part;

c) in matters relating both to the supply of goods and the provision of services, performance of the principal obligation took place in whole or in part.

*Article 7 Contracts concluded
by consumers*

1. A plaintiff who concluded a contract for a purpose which is outside its trade or profession, hereafter designated as the consumer, may bring a claim in the courts of the State in which it is habitually resident, if

a) the conclusion of the contract on which the claim is based is related to trade or professional activities that the defendant has engaged in or directed to that State, in particular in soliciting business through means of publicity, and

b) the consumer has taken the steps necessary for the conclusion of the contract in that State.

2. A claim against the consumer may only be brought by a person who entered into the contract in the course of its trade or profession before the courts of the State of the habitual residence of the consumer.

b) u kojoj su usluge pružene u celini ili delimično, ako se radi o sporovima koji se odnose na pružanje usluga;

c) u kojoj je u celini ili delimično izvršena glavna obaveza, u sporovima koji se odnose i na isporuku robe i na pružanje usluga.

*Član 7. Ugovori koje
zaključuje potrošači*

1. Tužilac koji je zaključio ugovor radi ostvarivanja cilja koji nije deo njegove poslovne delatnosti ili profesije (u daljem tekstu potrošač), može podneti tužbu pred sudovima Države u kojoj ima redovno boravište

a) ako je zaključenje ugovora na kojem je tužba zasnovana vezano za poslovnu ili profesionalnu delatnost koju je tuženi obavljao u toj Državi ili usmerio ka njoj, naročito ako je nastojao da pridobije klijentelu putem reklame, i

b) ako je potrošač je preduzeo neophodne korake za zaključenje datog ugovora u toj Državi.

2. Lice koje je zaključilo ugovor kao deo svoje poslovne delatnosti ili profesije može podneti tužbu protiv potrošača jedino pred sudovima Države redovnog boravišta potrošača

3. The parties to a contract within the meaning of paragraph 1 may, by an agreement which conforms with the requirements of Article 4, make a choice of court -

a) if such agreement is entered into after the dispute has arisen, or

b) to the extent only that it allows the consumer to bring proceedings in another court.

Article 8 Individual contracts of employment

1. In matters relating to individual contracts of employment

a) an employee may bring an action against the employer,

i) in the courts of the State in which the employee habitually carries out his work or in the courts of the last State in which he did so, or

ii) if the employee does not or did not habitually carry out his work in any one State, in the courts of the State in which the business that engaged the employee is or was situated;

b) a claim against an employee may be brought by the employer only,

i) in the courts of the State where the employee is habitually resident, or

ii) in the courts of the State

3. Ugovorne strane iz ugovora opisanog u stavu 1. mogu putem sporazuma koji je u skladu sa članom 4, izabrati nadležni sud -

a) ako su takav sporazum zaključile nakon izbijanja spora, ili

b) samo ako taj sporazum dozvoljava potrošaču da pokrene postupak pred nekim drugim sudom.

Član 8. Pojedinačni ugovori o radu

1. U sporovima u vezi sa pojedinačnim ugovorima o radu -

a) radnik može da podnese tužbu protiv poslodavca

i) pred sudovima Države u kojoj radnik redovno obavlja svoj rad ili pred sudovima Države u kojoj ga je redovno obavljao, ili

ii) ako radnik ne obavlja ili nije redovno obavljao svoj rad u samo jednoj Državi, pred sudovima Države u kojoj se nalazi preduzeće koje je zaposlilo radnika;

b) poslodavac može da podnese tužbu protiv radnika samo

i) pred sudovima Države u kojoj radnik ima redovno boravište, ili

ii) pred sudovima Države u kojoj

in which the employee habitually carries out his work. radnik redovno obavlja svoj rad.

2. The parties to a contract within the meaning of paragraph 1 may, by an agreement which conforms with the requirements of Article 4, make a choice of court -

a) if such agreement is entered into after the dispute has arisen, or

b) to the extent only that it allows the employee to bring proceedings in courts other than those indicated in this Article or in Article 3 of the Convention.

Article 9 Branches and regular commercial activity

A plaintiff may bring an action in the courts of a State in which a branch, agency or any other establishment of the defendant is situated, (or where the defendant has carried on regular commercial activity by other means), provided that the dispute relates directly to the activity of that branch, agency or establishment (or to that regular commercial activity).

Article 10 Torts or delicts

1. A plaintiff may bring an action in tort or delict in the courts of the State -

a) in which the act or omission that caused injury occurred,

2. Ugovorne strane u ugovoru predviđenom u stavu 1. mogu izabrati nadležni sud na osnovu sporazuma koji ispunjava uslove predviđene u članu 4 -

a) ako je takav sporazum sklopljen nakon izbijanja spora, ili

b) samo ako taj sporazum dozvoljava radniku da pokrene postupak pred nekim drugim sudom, osim onih koji su određeni u ovom članu, odnosno u članu 3. ove Konvencije.

Član 9. Filijale i redovna trgovačka delatnost

Tužilac može da podnese tužbu pred sudovima Države u kojoj je sedište filijale, agencije ili bilo koje druge poslovne jedinice tuženog (ili u kojoj je tuženi obavljao redovnu trgovačku delatnost na neki drugi način), pod uslovom da se spor neposredno odnosi na delatnost takve filijale, agencije ili poslovne jedinice (ili na takvu redovnu trgovačku delatnost).

Član 10. Delikti

1. Tužilac može da uloži tužbu na osnovu delikta pred sudom Države -

a) u kojoj je izvršena radnja ili se dogodilo propuštanje koje je prouzrokovalo

or

b) in which the injury arose, unless the defendant establishes that the person claimed to be responsible could not reasonably have foreseen that the act or omission could result in an injury of the same nature in that State.

2. Paragraph 1 *b*) shall not apply to injury caused by anti-trust violations, in particular price-fixing or monopolisation, or conspiracy to inflict economic loss.

3. A plaintiff may also bring an action in accordance with paragraph 1 when the act or omission, or the injury may occur.

4. If an action is brought in the courts of a State only on the basis that the injury arose or may occur there, those courts shall have jurisdiction only in respect of the injury that occurred or may occur in that State, unless the injured person has his or her habitual residence in that State.

Article 11 Trusts

1. In proceedings concerning the validity, construction, effects, administration or variation of a trust created voluntarily and evidenced in writing, the courts of a Contracting State designated in the trust instrument for this purpose shall have exclusive jurisdiction. Where the trust instrument

štetu, ili

b) u kojoj je nastala šteta, osim ako tuženi dokaže da lice za koje se tvrdi da je odgovorno nije moglo predvideti da njegova radnja ili propuštanje može da dovede do takve štete u toj Državi.

2. Stav 1 tačka *b*) ne primenjuje se na štete prouzrokovane povredom antimonopolskih zakona, kao što su fiksiranje cena, monopolizacija ili zavera radi nanošenja ekonomske štete.

3. Tužilac može takođe da pokrene postupak na osnovu stava 1 u slučaju kada se radnja, propuštanje ili šteta mogu dogoditi.

4. Ako je pokrenut postupak pred sudovima jedne države samo na osnovu činjenice da je šteta nastala ili da se može desiti da nastane na njenoj teritoriji, ti sudovi će biti nadležni samo u pogledu štete koja je nastala ili može nastati u toj Državi, izuzev ako oštećeni ima redovno boravište u toj Državi.

Član 11. Trastovi

1. U postupcima koji se tiču punovažnosti, tumačenja, dejstava, upravljanja ili izmena nekog trasta koji je dobrovoljno osnovan u pismenoj formi, sudovi Države Članice koji su u tu svrhu određeni u ispravi kojom je trast osnovan biće isključivo nadležni. Kada isprava o osnivanju trasta određuje kao nadležan sud ili sudove Države koja nije članica ove

designates a court or courts of a non-Contracting State, courts in Contracting States shall decline jurisdiction or suspend proceedings unless the court or courts chosen have themselves declined jurisdiction.

2. In the absence of such designation, proceedings may be brought before the courts of a State -

a) in which is situated the principal place of administration of the trust;

b) whose law is applicable to the trust;

c) with which the trust has the closest connection for the purpose of the proceedings.

Article 12 Exclusive jurisdiction

1. In proceedings which have as their object rights *in rem* in immovable property or tenancies of immovable property, the courts of the Contracting State in which the property is situated have exclusive jurisdiction, unless in proceedings which have as their object tenancies of immovable property, the tenant is habitually resident in a different State.

2. In proceedings which have as their object the validity, nullity, or dissolution of a legal person, or the validity or nullity of the decisions of its organs, the

Konvencije, sudovi Države članice oglašiće se nenadležnim ili će prekinuti postupak, osim ako se izabrani sud odnosno sudovi nisu sami oglasili nenadležnim.

2. Ukoliko nadležni sud nije određen u ispravi o osnivanju trasta, postupak se može pokrenuti pred sudovima Države -

b) u kojoj se nalazi centar upravljanja trustom;

b) čije je pravo merodavno za dati trust;

c) sa kojom se trust nalazi u najbližoj vezi za potrebe postupka.

Član 12. Isključiva nadležnost

1. U postupcima koji imaju za predmet stvarna prava na nekretninama ili zakup nekretnina, sudovi Države ugovornice u kojoj se nekretnina nalazi imaju isključivu nadležnost, osim u postupcima koji se vode povodom zakupa nekretnina, ako zakupac ima redovno boravište u nekoj drugoj Državi.

2. U postupcima koji imaju za predmet punovažnost, ništavost ili prestanak pravnog lica, ili punovažnost, odnosno ništavost odluka njegovih organa, isključivo su nadležni sudovi Države

courts of a Contracting State whose law governs the legal person have exclusive jurisdiction.

3. In proceedings which have as their object the validity or nullity of entries in public registers, the courts of the Contracting State in which the register is kept have exclusive jurisdiction.

4. In proceedings which have as their object the registration, validity, (or) nullity, (or) revocation or infringement), of patents, trade marks, designs or other similar rights required to be deposited or registered, the courts of the Contracting State in which the deposit or registration has been applied for, has taken place or, under the terms of an international convention, is deemed to have taken place, have exclusive jurisdiction. This shall not apply to copyright or any neighbouring rights, even though registration or deposit of such rights is possible.

(5. In relation to proceedings which have as their object the infringement of patents, the preceding paragraph does not exclude the jurisdiction of any other court under the Convention or under the national law of a Contracting State).

(6. The previous paragraphs shall not apply when the matters

ugovornice čije pravo je merodavno za to pravno lice.

3. U postupcima koji imaju za predmet punovažnost ili ništavost upisa u javne registre, isključivo su nadležni sudovi Države ugovornice u kojoj se vodi registar.

4. U postupcima koji imaju za predmet registraciju, punovažnost, (ili) ništavost, (ili) poništaj ili povredu patenata, žigova, uzoraka i drugih sličnih prava koja se moraju deponovati ili registrovati, isključivo su nadležni sudovi Države ugovornice u kojoj je podnet zahtev za deponovanje, odnosno registraciju, ili u kojoj je izvršeno deponovanje, odnosno registracija, ili u kojoj se na osnovu odredaba međunarodnog ugovora smatra da je izvršeno deponovanje, odnosno registracija.

(5. U odnosu na postupke koji imaju za predmet povredu patenata prethodni stav ne isključuje nadležnost bilo kojeg drugog suda na osnovu Konvencije, ili na osnovu nacionalnog prava Države ugovornice).

(6. Prethodni stavovi se neće primenjivati kada se pitanja koja su u

referred to therein arise as incidental questions).

njima pomenuta pojave kao prethodna pitanja).

Article 13 Provisional and protective measures

Član 13. Privremene i zaštitne mere

1. A court having jurisdiction under Articles 3 to 12 to determine the merits of the case has jurisdiction to order any provisional or protective measures.

1. Sud koji je nadležan da odluči o glavnoj stvari na osnovu članova 3. do 12. nadležan je takođe da naredi sprovođenje privremenih ili zaštitnih mera.

2. The courts of a State in which property is located have jurisdiction to order any provisional or protective measures in respect of that property.

2. Sudovi Države u kojoj se nalazi imovina nadležni su da naredi sprovođenje privremenih ili zaštitnih mera na toj imovini.

3. A court of a Contracting State not having jurisdiction under paragraphs 1 or 2 may order provisional or protective measures, provided that -

3. Sud Države ugovornice koji nije nadležan na osnovu stava 1. ili 2. može narediti privremene ili zaštitne mere pod uslovom -

a) their enforcement is limited to the territory of that State, and

a) da je njihovo izvršenje ograničeno na teritoriju te Države, i

b) their purpose is to protect on an interim basis a claim on the merits which is pending or to be brought by the requesting party.

b) da je njihova svrha da se privremeno obezbedi tužbeni zahtev u glavnoj stvari za koji je parnica u toku ili će biti pokrenuta od strane podnosioca zahteva.

Article 14 Multiple defendants

Član 14. Tuženi suparničari

1. A plaintiff bringing an action against a defendant in a court of the State in which that defendant is habitually resident may also proceed in that court against other defendants not habitually resident in

1. Tužilac koji pokrene postupak protiv tuženog pred sudom Države u kojoj tuženi ima redovno boravište može takođe pokrenuti postupak pred tim sudom protiv drugog tuženog koji nema redovno boravište u toj Državi -

that State if -

a) the claims against the defendant habitually resident in that State and the other defendants are so closely connected that they should be adjudicated together to avoid a serious risk of inconsistent judgments, and

b) as to each defendant not habitually resident in that State, there is a substantial connection between that State and the dispute involving that defendant.

2. Paragraph 1 shall not apply to a codefendant invoking an exclusive choice of court clause agreed with the plaintiff and conforming with Article 4.

Article 15 Counter-claims

A court which has jurisdiction to determine a claim under the provisions of the Convention shall also have jurisdiction to determine a counter-claim arising out of the transaction or occurrence on which the original claim is based.

Article 16 Third party claims

1. A court which has jurisdiction to determine a claim under the provisions of the Convention shall also have jurisdiction to determine a claim by a defendant against a third party for

a) ako su tužbeni zahtevi protiv tuženog koji ima redovno boravište u toj Državi i drugih tuženika blisko povezani, tako da o njima treba odlučiti u istom postupku da bi se izbegla opasnost da se donesu suprotne presude, i

b) ako u odnosu na svakog tuženog koji nema redovno boravište u toj Državi, postoji bitna veza između te Države i spora u kojem je on stranka.

2. Stav 1. se ne primenjuje na tuženog suparničara koji se pozove na sporazum o isključivoj nadležnosti koji je ugovoren između njega i tužioca i koji je u skladu sa članom 4.

Član 15. Protivtužbe

Sud koji je nadležan da odluči o tužbenom zahtevu na osnovu odredaba ove Konvencije takođe je nadležan da odluči o protivtužbi koja proističe iz istog pravnog posla ili događaja na kojem se zasniva prvobitni tužbeni zahtev.

Član 16. Tužbeni zahtevi trećih lica

1. Sud koji je nadležan da odlučuje o tužbenom zahtevu na osnovu ove Konvencije takođe će biti nadležan da odlučuje o tužbenom zahtevu tuženog protiv trećeg lica za naknadu štete ili regres u vezi sa tužbenim zahtevom protiv

indemnity or contribution in respect of the claim against that defendant to the extent that such an action is permitted by national law, provided that there is a substantial connection between that State and the dispute involving that third party.

2. Paragraph 1 shall not apply to a third party invoking an exclusive choice of court clause agreed with the defendant and conforming with Article 4.

Article 17 Jurisdiction based on national law

Subject to Articles 4, 5, 7, 8, 12 and 13, the Convention does not prevent the application by Contracting States of rules of jurisdiction under national law, provided that this is not prohibited under Article 18.

Article 18 Prohibited grounds of jurisdiction

1. Where the defendant is habitually resident in a Contracting State, the application of a rule of jurisdiction provided for under the national law of a Contracting State is prohibited if there is no substantial connection between that State and the dispute.

2. In particular, jurisdiction shall not be exercised by the courts of a Contracting State on the basis

tog tuženog pod uslovom da je takva tužba dopuštena nacionalnim pravom i da postoji značajna veza između te Države i spora u kojem učestvuje to treće lice.

2. Stav 2. se ne primenjuje ako se treće lice poziva na sporazum o isključivoj nadležnosti koji je ugovorilo sa tuženim u skladu sa članom 4.

Član 17. Nadležnost zasnovana na nacionalnom pravu

Pod rezervom članova 4, 5, 7, 8, 12. i 13, ova Konvencija ne sprečava Države ugovornice da primenjuju svoja nacionalna pravila o nadležnosti, pod uslovom da to nije zabranjeno na osnovu člana 18.

Član 18. Zabranjeni osnovi nadležnosti

1. Kada tuženi ima redovno boravište u Državi ugovornici, zabranjena je primena pravila o nadležnosti predviđenih nacionalnim pravom Države ugovornice ako ne postoji značajna veza između te države i spora.

2. Posebno, sudovi Države ugovornice neće prihvatiti nadležnost samo na osnovu jednog ili više od sledećih

solely of one or more of the razloga - following -

a) the presence or the seizure in that State of property belonging to the defendant, except where the dispute is directly related to that property;

b) the nationality of the plaintiff;

c) the nationality of the defendant;

d) the domicile, habitual or temporary residence, or presence of the plaintiff in that State;

e) the carrying on of commercial or other activities by the defendant in that State, except where the dispute is directly related to those activities;

f) the service of a writ upon the defendant in that State;

g) the unilateral designation of the forum by the plaintiff;

h) proceedings in that State for declaration of enforce-ability or registration or for the enforcement of a judgment, except where the dispute is directly related to such proceedings;

i) the temporary residence or presence of the defendant in that State;

j) the signing in that State of the contract from which the dispute arises.

a) nalaženja ili zaplene imovine koja pripada tuženom na teritoriji te Države, izuzev ako se spor neposredno tiče te imovine;

b) državljanstva tužioca;

c) državljanstva tuženog;

d) prebivališta, redovnog ili privremenog boravišta ili prisustva tužioca u toj Državi;

e) obavljanja trgovačke ili druge delatnosti od strane tuženog u toj Državi, osim ako se spor neposredno tiče takve delatnosti;

f) dostavljanja tužbe tuženom u toj Državi;

g) jednostranog određivanja nadležnog suda od strane tužioca;

h) pokrenutog postupka u toj Državi za oglašavanje presude izvršnom, ili za njeno registrovanje, ili izvršenje, izuzev ako se spor neposredno odnosi na takav postupak;

i) privremenog boravišta ili prisustva tuženog u toj Državi.

j) potpisivanja ugovora iz kojeg proističe spor u toj Državi

3. Nothing in this Article shall prevent a court in a Contracting State from exercising

3. Odredbe ovog člana ne sprečavaju sud Države ugovornice da prihvati nadležnost na osnovu svoga nacio-

jurisdiction under national law in an action (seeking relief) (claiming damages) in respect of conduct which constitutes -

nalnog prava po tužbi (kojom se zahteva pravna zaštita) (kojom se zahteva naknada štete) u vezi sa ponašanjem koje predstavlja -

(Variant One:

(Prva varijanta:

(a) genocide, a crime against humanity or a war crime, (as defined in the Statute of the International Criminal Court); or

(a) genocid, zločin protiv čovečnosti ili ratni zločin (prema definiciji iz Statuta Međunarodnog krivičnog suda); ili

(b) a serious crime against a natural person under international law; or

(b) ozbiljno krivično delo protiv fizičkog lica na osnovu međunarodnog prava; ili

(c) a grave violation against a natural person of non-derogable fundamental rights established under international law, such as torture, slavery, forced labour and disappeared persons).

(c) tešku povredu osnovnih neotuđivih prava fizičkog lica ustanovljenih međunarodnim pravom, kao što su mučenje, ropstvo, prinudni rad i nestala lica).

(Sub-paragraphs (b) and c) above apply only if the party seeking relief is exposed to a risk of a denial of justice because proceedings in another State are not possible or cannot reasonably be required).

(Stavovi (b) i c) primenjuju se samo ako je lice koje traži zaštitu izloženo riziku uskraćivanja pravde, jer je postupak u drugoj državi nemoguć ili se ne može razumno zahtevati).

Variant Two:

Druga varijanta:

a serious crime under international law, provided that this State has established its criminal jurisdiction over that crime in accordance with an international treaty to which it is a party and that the claim is for civil compensatory

teško krivično delo na osnovu međunarodnog prava, pod uslovom da je ova Država ustanovila svoju krivičnopravnu nadležnost za dato krivično delo u skladu sa međunarodnim ugovorom u kojem je ugovorna strana i da se radi o tužbenom zahtevu za naknadu štete usled smrti ili

damages for death or serious bodily injury arising from that crime).

teške telesne povrede koje su posledica takvog krivičnog dela).

Article 19 Authority of the court seised

Član 19. Ovlašćenja suda pred kojim je pokrenut postupak

Where the defendant does not enter an appearance, the court shall verify whether Article 18 prohibits it from exercising jurisdiction if -

Kada se tuženi ne upusti u raspravljanje, sud treba da utvrdi da li mu je na osnovu člana 18 zabranjeno da prihvati nadležnost -

a) national law so requires;
or
b) the plaintiff so requests;
or

a) ako mu to nalaže nacionalno pravo; ili
b) ako tužilac to zahteva; ili

(c) the defendant so requests, even after judgment is entered in accordance with procedures established under national law; or)

(c) ako tuženi to zahteva čak i nakon što je doneta presuda u skladu sa pravilima postupka utvrđenim nacionalnim pravom; ili)

(d) the document which instituted the proceedings or an equivalent document was served on the defendant in another Contracting State).

(d) akt kojim je pokrenut postupak ili drugi odgovarajući akt bili su dostavljeni tuženom u drugoj Državi ugovornici).

or
(d) it appears from the documents filed by the plaintiff that the defendant's address is in another Contracting State).

ili
(d) ako se iz isprava koje je podneo tužilac vidi da je adresa tuženog u drugoj Državi ugovornici).

Article 20

Član 20.

1. The court shall stay the proceedings so long as it is not established that the document which instituted the proceedings or an

1. Sud će prekinuti postupak sve dok se ne utvrdi da je tuženi blagovremeno obavešten o aktu kojim je pokrenut postupak, odnosno drugom odgovaraju-

equivalent document, including the essential elements of the claim, was notified to the defendant in sufficient time and in such a way as to enable him to arrange for his defence, or that all necessary steps have been taken to that effect.

(2. Paragraph 1 shall not affect the use of international instruments concerning the service abroad of judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters, in accordance with the law of the forum).

(3. Paragraph 1 shall not apply, in case of urgency, to any provisional or protective measures).

Article 21 Lis pendens

1. When the same parties are engaged in proceedings in courts of different Contracting States and when such proceedings are based on the same causes of action, irrespective of the relief sought, the court second seised shall suspend the proceedings if the court first seised has jurisdiction and is expected to render a judgment capable of being recognised under the Convention in the State of the court second seised, unless the latter has exclusive jurisdiction under Article 4 or 12.

2. The court second seised shall decline jurisdiction as soon as

ćem aktu koji uključuje bitne elemente tužbenog zahteva, na način koji mu omogućava da pripremi svoj odgovor na tužbu, odnosno, da su preduzeti svi potrebni koraci u tom pravcu.

(2. Stav 1. ne utiče na primenu međunarodnih ugovora koji se tiču dostavljanja u inostranstvu sudskih i vansudskih isprava u građanskim i trgovačkim stvarima, u skladu sa zakonom suda).

(3. U hitnim slučajevima, stav 1. se ne primenjuje na privremene i zaštitne mere)

Član 21. Lis pendens

1. Kada iste stranke učestvuju u postupcima koji se vode pred sudovima različitih Država ugovornica i kada su ti postupci zasnovani na istim činjeničnim osnovima, bez obzira na to kako je postavljen tužbeni zahtev, sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut prekinuće postupak ako je sud pred kojim je postupak ranije pokrenut nadležan i očekuje se da će doneti presudu koja će moći da se prizna na osnovu Konvencije u Državi pred čijim je sudom postupak kasnije pokrenut, osim ako taj drugi sud nije isključivo nadležan na osnovu članova 4. ili 12.

2. Sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut ogłosiće se nenadležnim

it is presented with a judgment rendered by the court first seised that complies with the requirements for recognition or enforcement under the Convention.

3. Upon application of a party, the court second seised may proceed with the case if the plaintiff in the court first seised has failed to take the necessary steps to bring the proceedings to a decision on the merits or if that court has not rendered such a decision within a reasonable time.

4. The provisions of the preceding paragraphs apply to the court second seised even in a case where the jurisdiction of that court is based on the national law of that State in accordance with Article 17.

5. For the purpose of this Article, a court shall be deemed to be seised -

a) when the document instituting the proceedings or an equivalent document is lodged with the court, or

b) if such document has to be served before being lodged with the court, when it is received by the authority responsible for service or served on the defendant.

(As appropriate, universal time is applicable).

6. If in the action before the court first seised the plaintiff seeks a

čim mu bude podneta presuda suda pred kojim je postupak ranije pokrenut koja ispunjava uslove za priznanje ili izvršenje na osnovu Konvencije.

3. Na zahtev stranke, sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut može nastaviti postupak ako je tužilac propustio da preduzme potrebne korake da bi se ranije pokrenuti postupak okončao meritornom odlukom, ili ako sud u tom postupku nije doneo takvu odluku u razumnom roku.

4. Odredbe prethodnih stavova primenjuju se na sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut čak i u slučaju kada je nadležnost toga suda zasnovana na nacionalnom pravu te Države u skladu sa članom 17.

5. Za potrebe ovog člana, smatraće se da je pokrenut postupak pred sudom

a) kada je akt kojim se pokreće postupak odnosno drugi odgovarajući akt podnet sudu, ili

b) ako takav akt mora da se dostavi pre no što se podnese sudu, kada bude primljen od strane državne vlasti koja je zadužena za dostavljanje ili kada bude dostavljen tuženom.

(Kada je to potrebno, primenjuje se univerzalno vreme).

6. Ako tužilac u svojoj tužbi u postupku koji je ranije pokrenut traži da se

determination that it has no obligation to the defendant, and if an action seeking substantive relief is brought in the court second seised

utvrdi da on nema obavezu prema tuženom, a pred sudom koji je kasnije pokrenuo postupak tužbom se traži osuda na činidbu -

a) the provisions of paragraphs 1 to 5 above shall not apply to the court second seised, and

a) odredbe stavova 1. do 5. ne primenjuju se na sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut, i

b) the court first seised shall suspend the proceedings at the request of a party if the court second seised is expected to render a decision capable of being recognised under the Convention.

b) sud pred kojim je postupak ranije pokrenut prekinuće postupak na zahtev jedne od stranaka ukoliko se oče-kuje da sud pred kojim je postupak kas-nije pokrenut donese odluku koja će moći da se prizna na osnovu ove Konvencije.

7. This Article shall not apply if the court first seised, on application by a party, determines that the court second seised is clearly more appropriate to resolve the dispute, under the conditions specified in Article 22.

7. Ovaj član se ne primenjuje ako sud pred kojim je postupak ranije pokrenut, na zahtev jedne od stranaka, utvrdi u skladu sa uslovima određenim u članu 22, da je sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut, očigledno pogodniji za rešavanje spora.

Article 22 Exceptional circumstances for ing jurisdeclindiction

Član 22. Izuzetne okolnosti zbog kojih se sud može oglasiti nenadležnim

1. In exceptional circumstances, when the jurisdiction of the court seised is not founded on an exclusive choice of court agreement valid under Article 4, or on Article 7, 8 or 12, the court may, on application by a party, suspend its proceedings if in that case it is clearly inappropriate for that court to exercise jurisdiction and if a court of another State has jurisdiction and

1. U izuzetnim okolnostima, kada nadležnost suda pred kojim je pokrenut postupak nije zasnovana na sporazumu o isključivoj nadležnosti suda koji je punovažan na osnovu člana 4, niti na članovima 7, 8. ili 12, sud može, na zahtev jedne od stranaka, prekinuti postupak ako je u tom slučaju očigledno necelisho-dno da sudi taj sud i ako je nadležan sud druge Države koji je očigledno pogodniji da reši dati spor. Takav zahtev mora biti

is clearly more appropriate to resolve the dispute. Such application must be made no later than at the time of the first defence on the merits.

2. The court shall take into account, in particular -

a) any inconvenience to the parties in view of their habitual residence;

b) the nature and location of the evidence, including documents and witnesses, and the procedures for obtaining such evidence;

c) applicable limitation or prescription periods;

d) the possibility of obtaining recognition and enforcement of any decision on the merits.

3. In deciding whether to suspend the proceedings, a court shall not discriminate on the basis of the nationality or habitual residence of the parties.

4. If the court decides to suspend its proceedings under paragraph 1, it may order the defendant to provide security sufficient to satisfy any decision of the other court on the merits. However, it shall make such an order if the other court has jurisdiction only under Article 17, unless the defendant establishes that sufficient assets exist in the State of that other court or in another State where the court's decision could be enforced.

postavljen najkasnije u momentu kada tuženi prvi put upusti u raspravljanje o suštini spora.

2. Sud će posebno uzeti u obzir-

a) sve eventualne teškoće koje mogu nastati za stranke imajući u vidu mesto njihovog redovnog boravišta:

b) prirodu i mesto nalaženja dokaza, uključujući isprave i svedoke, kao i postupke za pribavljanje takvih dokaza;

c) rokove zastarelosti koji se primenjuju;

d) mogućnost da se obezbedi priznanje i izvršenje odluke o suštini spora koja bi bila doneta.

3. Prilikom odlučivanja da li da prekine postupak, sud neće praviti diskriminaciju na osnovu državljanstva niti redovnog boravišta stranaka.

4. Ukoliko sud odluči da prekine postupak na osnovu 1. stava, sud može naložiti tuženom da položi odgovarajuće obezbeđenje radi izvršenja odluke o suštini spora koju drugi sud eventualno bude doneo. Međutim, sud mora doneti takvu odluku ako je drugi sud nadležan samo na osnovu člana 17, osim ako tuženi dokaže da postoji imovina dovoljne vrednosti u Državi u kojoj će se suditi ili u drugoj Državi u kojoj bi se odluka suda mogla izvršiti.

5. When the court has suspended its proceedings under paragraph 1,

a) it shall decline to exercise jurisdiction if the court of the other State exercises jurisdiction, or if the plaintiff does not bring the proceedings in that State within the time specified by the court, or

b) it shall proceed with the case if the court of the other State decides not to exercise jurisdiction.

5. Kada je sud prekinuo postupak na osnovu stava 1,

a) odbiće da postupa ako je sud druge Države prihvatio nadležnost, ili ako tužilac ne pokrene postupak u toj Državi u roku koji mu je sud odredio, ili

b) nastaviće postupak ukoliko sud druge Države ne prihvati nadležnost.

CHAPTER III - RECOGNITION AND ENFORCEMENT

Article 23 Definition of "judgment"

For the purposes of this Chapter, "judgment" means -

a) any decision given by a court, whatever it may be called, including a decree or order, as well as the determination of costs or expenses by an officer of the court, provided that it relates to a decision which may be recognised or enforced under the Convention;

b) decisions ordering provisional or protective measures in accordance with Article 13, paragraph 1.

Article 24 Judgments excluded from Chapter III

This Chapter shall not apply

III DEO - PRIZNANJE I IZVRŠENJE

Član 23. Pojam "presude"

Za potrebe ovog Dela, izraz "presuda" odnosi se -

a) na svaku odluku donetu od strane suda, bez obzira na naziv, uključujući i rešenje ili naredbu, kao i odluku o troškovima spora koju donese službenik suda, pod uslovom da se ona odnosi na odluku koja se može priznati i izvršiti na osnovu ove Konvencije;

b) na odluke kojima se naređuje sprovođenje privremenih ili zaštitnih mera u skladu sa članom 13, stav 1.

Član 24. Presude na koje se III Deo ne primenjuje

Ovaj Deo se ne primenjuje na

to judgments based on a ground of jurisdiction provided for by national law in accordance with Article 17.

presude koje su donete na osnovu nadležnosti predviđene nacionalnim pravom u skladu sa članom 17.

Article 25 Judgments to be recognised or enforced

Član 25. Presude koje će se priznati ili izvršiti

1. A judgment based on a ground of jurisdiction provided for in Articles 3 to 13, or which is consistent with any such ground, shall be recognised or enforced under this Chapter.

1. Presuda zasnovana na nadležnosti koja je predviđena u članovima 3 do 13, ili koja je u skladu sa bilo kojim od tih osnova nadležnosti, priznaje se i izvršava na osnovu odredaba ovog Dela.

2. In order to be recognised, a judgment referred to in paragraph 1 must have the effect of res judicata in the State of origin.

2. Da bi bila priznata, presuda koja se pominje u 1. stavu mora biti pravosnažna u Državi porekla.

3. In order to be enforceable, a judgment referred to in paragraph 1 must be enforceable in the State of origin.

3. Da bi bila izvršna, presuda pomenuta u 1. stavu mora biti izvršna u Državi porekla

4. However, recognition or enforcement may be postponed if the judgment is the subject of review in the State of origin or if the time limit for seeking a review has not expired.

4. Međutim, priznanje ili izvršenje mogu se odložiti ako se presuda nalazi u postupku preispitivanja u Državi porekla ili ako rok za podnošenje zahteva za preispitivanje presude nije još istekao.

Article 26 Judgments not to be recognised or enforced

Član 26. Presude koje se neće priznati, odnosno izvršiti

A judgment based on a ground of jurisdiction which conflicts with Articles 4, 5, 7, 8 or 12, or whose application is prohibited by virtue of Article 18, shall not be recognised or enforced.

Presude koje su donete po nekom osnovu nadležnosti koji je u suprotnosti sa članovima 4., 5., 7., 8. i 12., odnosno čija je primena zabranjena na osnovu člana 18., neće se priznati, odnosno izvršiti.

Article 27 Verification of jurisdiction

1. The court addressed shall verify the jurisdiction of the court of origin.

2. In verifying the jurisdiction of the court of origin, the court addressed shall be bound by the findings of fact on which the court of origin based its jurisdiction, unless the judgment was given by default.

3. Recognition or enforcement of a judgment may not be refused on the ground that the court addressed considers that the court of origin should have declined jurisdiction in accordance with Article 22.

Član 27. Provera nadležnosti

1. Sud kojem je postavljen zahtev proveriće nadležnost suda koji je doneo odluku.

2. Prilikom provere nadležnosti suda koji je doneo odluku, sud kojem je podnet zahtev vezan je činjenicama koje je utvrdio sud koji je doneo odluku i na kojima je zasnovao svoju nadležnost, osim ako presuda nije doneta na osnovu izostanka.

3. Priznanje odnosno izvršenje presude ne može se odbiti sa pozivom na to da sud kome je postavljen zahtev smatra da je sud koji je doneo odluku trebalo da se oglasi nenadležnim u skladu sa članom 22.

Article 28 Grounds for refusal of recognition or enforcement

1. Recognition or enforcement of a judgment may be refused if -

a) proceedings between the same parties and having the same subject matter are pending before a court of the State addressed, if first seised in accordance with Article 21;

b) the judgment is inconsistent with a judgment rendered, either in the State addressed or in another State, provided that in the latter case

Član 28. Osnovi za uskraćivanje priznanja odnosno odbijanje izvršenja

1. Priznanje presude se može uskratiti, odnosno izvršenje odbiti -

a) ako su u toku postupci između istih stranaka u istoj stvari pred sudom Države kojoj je podnet zahtev, ako je pred tim sudom ranije pokrenut postupak u skladu sa članom 21;

b) ako je presuda protivna presudi koja je doneta bilo u Državi kojoj je podnet zahtev ili u drugoj Državi, pod uslovom da je u drugom slučaju presuda podobna za

the judgment is capable of being recognised or enforced in the State addressed;

c) the judgment results from proceedings incompatible with fundamental principles of procedure of the State addressed, including the right of each party to be heard by an impartial and independent court;

d) the document which instituted the proceedings or an equivalent document, including the essential elements of the claim, was not notified to the defendant in sufficient time and in such a way as to enable him to arrange for his defence;

e) the judgment was obtained by fraud in connection with a matter of procedure;

f) recognition or enforcement would be manifestly incompatible with the public policy of the State addressed.

priznanje odnosno izvršenje u Državi kojoj je podnet zahtev.

c) presuda proističe iz postupka koji je u neskladu sa osnovnim načelima postupka Države kojoj je podnet zahtev, uključujući pravo svake stranke da bude saslušana od strane nepristrasnog i nezavisnog suda;

d) tuženi nije blagovremeno obavješten o aktu kojim je započet postupak odnosno o drugom odgovara-jućem aktu koji sadrži bitne elemente tužbenog zahteva, na način koji bi mu omogućio da pripremi svoj odgovor na tužbu.

e) presuda je izdejtstvovana prevarom vezanom za neko pitanje postupka;

f) priznanje odnosno izvršenje bi bilo očigledno suprotno javnom poretku Države kojoj je podnet zahtev.

2. Without prejudice to such review as is necessary for the purpose of application of the provisions of this Chapter, there shall be no review of the merits of the judgment rendered by the court of origin.

2. Izuzev preispitivanja koje je neophodno radi primene odredaba ovog Dela, ne može se vršiti nikakvo preispitivanje odluke o suštini spora koju je doneo sud porekla odluke.

*Article 29 Documents
to be produced*

1. The party seeking reco-

Član 29. Isprave koje treba podneti

1. Stranka koja traži priznanje ili

gnition or applying for enforcement shall produce -

a) a complete and certified copy of the judgment;

b) if the judgment was rendered by default, the original or a certified copy of a document establishing that the document which instituted the proceedings or an equivalent document was notified to the defaulting party;

c) all documents required to establish that the judgment is res judicata in the State of origin or, as the case may be, is enforceable in that State;

d) if the court addressed so requires, a translation of the documents referred to above, made by a person qualified to do so.

2. No legalisation or similar formality may be required.

3. If the terms of the judgment do not permit the court addressed to verify whether the conditions of this Chapter have been complied with, that court may require the production of any other necessary documents.

Article 30 Procedure

The procedure for recognition, declaration of enforceability or registration for enforcement, and the enforcement of the judgment, are governed by the law of the State addressed so far as the Convention

zahteva izvršenje treba da podnese -

a) potpun i overen prepis presude;

b) ako je presuda doneta na osnovu izostanka, izvornik ili overen prepis isprave kojom se dokazuje da je odsutna stranka obavještena o aktu kojim je pokrenut postupak ili o drugom odgovarajućem aktu;

c) sve isprave koje su potrebne da bi se dokazalo da je presuda postala pravosnažna u Državi porekla, odnosno, u odgovarajućim slučajevima, da je postala izvršna u toj Državi;

d) ako to traži sud kojem je podnet zahtev, prevod gore pomenutih isprava od strane ovlašćenog prevodioca.

2. Ne može se tražiti nikakva legalizacija niti slična formalnost.

3. Ako sud kojem je podnet zahtev iz sadržine presude ne može da utvrdi da li su ispunjeni uslovi postavljeni u ovom Delu, taj sud može zatražiti da se podnesu bilo koje druge isprave koje su neophodne.

Član 30. Postupak

Na postupak priznanja, utvrđivanja izvršnosti ili registrovanje presude radi izvršenja, kao i na izvršenje presude primenjuje se pravo Države kojoj je podnet zahtev, ako Konvencija drugačije ne predviđa. Sud kojem je podnet zahtev

does not provide otherwise. The court addressed shall act expeditiously.

Article 31 Costs of proceedings

No security, bond or deposit, however described, to guarantee the payment of costs or expenses shall be required by reason only that the applicant is a national of, or has its habitual residence in, another Contracting State.

Article 32 Legal aid

Natural persons habitually resident in a Contracting State shall be entitled, in proceedings for recognition or enforcement, to legal aid under the same conditions as apply to persons habitually resident in the requested State.

Article 33 Damages

1. In so far as a judgment awards non-compensatory, including exemplary or punitive, damages, it shall be recognised at least to the extent that similar or comparable damages could have been awarded in the State addressed.

2. a) Where the debtor, after proceedings in which the creditor has the opportunity to be heard, satisfies the court addressed that in the circumstances, including

postupaće ekspeditivno.

Član 31. Troškovi postupka

Nikakvo obezbeđenje, zaloga niti deposit, bez obzira na naziv, koji treba da posluže kao jamstvo za isplatu troškova spora, ne mogu se tražiti samo na osnovu toga što je podnosilac zahteva državljanin druge Države ugovornice, ili ima redovno boravište u drugoj Državi ugovornici.

Član 32. Pravna pomoć

Fizička lica koja imaju redovno boravište u jednoj od Država ugovornica imaju pravo na pravnu pomoć u postupku priznanja odnosno izvršenja pod istim uslovima kao lica koja imaju redovno boravište u Državi kojoj je podnet zahtev.

Član 33. Naknada štete

1. Ako presuda na ime naknade štete dosuđuje iznose koji nemaju za cilj nadoknadu, kao što su egzemplarni ili kazneni iznosi, takva presuda priznaće se najmanje u onom obimu u kojem se slični ili uporedivi iznosi naknade štete mogu dosuditi u Državi kojoj je podnet zahtev.

2. a) Ukoliko dužnik nakon sprovođenja postupka u kojem će poveriocu biti data prilika da bude saslušan, uspe da ubedi sud kojem je podnet zahtev da je u datim okolnostima, uključujući i one koje

those existing in the State of origin, grossly excessive damages have been awarded, recognition may be limited to a lesser amount.

b) In no event shall the court addressed recognise the judgment in an amount less than that which could have been awarded in the State addressed in the same circumstances, including those existing in the State of origin.

3. In applying paragraph 1 or 2, the court addressed shall take into account whether and to what extent the damages awarded by the court of origin serve to cover costs and expenses relating to the proceedings.

Article 34 Severability

If the judgment contains elements which are severable, one or more of them may be separately recognised, declared enforceable, registered for enforcement, or enforced.

Article 35 Authentic instruments

1. Each Contracting State may declare that it will enforce, subject to reciprocity, authentic instruments formally drawn up or registered and enforceable in another Contracting State.

2. The authentic instrument must have been authenticated by a

postoje u Državi porekla odluke, dosuđena prekomerno visoka naknada štete, priznanje se može ograničiti na manji iznos.

b) Ni u kom slučaju sud kojem je podnet zahtev ne može priznati presudu u manjem iznosu od onog koji je mogao biti dosuđen u državi u kojoj je podnet zahtev u istim takvim okolnostima, uključujući i one koje postoje u Državi porekla odluke.

3. Prilikom primene stavova 1, odnosno 2., sud kome je podnet zahtev uzeće u obzir, da li iznosi naknade štete dosuđeni od strane suda porekla odluke služe za pokrivanje troškova postupka i u kojoj meri oni služe toj svrsi.

Član 34. Odvojivost (autonomnost)

Ukoliko presuda sadrži elemente koji su odvojivi, jedan ili više od njih mogu se posebno priznati, utvrditi kao izvršni, registrovati radi izvršenja ili izvršiti.

Član 35. Verodostojne isprave

1. Svaka Država ugovornica može izjaviti da će izvršavati, pod uslovom reciprociteta, verodostojne isprave koje su sačinjene u formalnom postupku ili su registrovane i postale izvršne u drugoj Državi ugovornici.

2. Verodostojna isprava mora biti propisno overena od strane neke javne

public authority or a delegate of a public authority and the authentication must relate to both the signature and the content of the document.

(3. The provisions concerning recognition and enforcement provided for in this Chapter shall apply as appropriate).

Article 36 Settlements

Settlements to which a court has given its authority shall be recognised, declared enforceable or registered for enforcement in the State addressed under the same conditions as judgments falling within the Convention, so far as those conditions apply to settlements.

CHAPTER IV - GENERAL PROVISIONS

Article 37 Relationship with other conventions

(See annex)

Article 38 Uniform interpretation

1. In the interpretation of the Convention, regard is to be had to its international character and to the need to promote uniformity in its application.

2. The courts of each Contracting State shall, when applying

vlasti ili od strane predstavnika javne vlasti, a overa verodostojnosti mora se odnositi kako na potpis tako i na sadržinu isprave.

(3. Odredbe koje se tiču priznanja i izvršenja predviđene u ovom Poglavlju shodno se primenjuju).

Član 36. Poravnanja

Poravnanja koja je odobrio sud (sudska poravnanja) biće priznata, utvrdiće se kao izvršna ili registrovati radi izvršenja u Državi kojoj je podnet zahtev pod istim uslovima kao i presude koje spadaju u polje primene ove Konvencije, u meri u kojoj se ti uslovi odnose na poravnanja.

IV DEO - OPŠTE ODREDBE

Član 37. Odnos prema drugim konvencijama

(Videti aneks)

Član 38. Jednoobrazno tumačenje

1. Prilikom tumačenja ove Konvencije, mora se voditi računa o njenom međunarodnom karakteru i o potrebi da se postigne jednoobraznost u njenoj primeni.

2. Sudovi svake Države ugovornice će prilikom primene i tumačenja ove

and interpreting the Convention, take due account of the case law of other Contracting States.

(Article 39)

1. Each Contracting State shall, at the request of the Secretary General of the Hague Conference on Private International Law, send to the Permanent Bureau at regular intervals copies of any significant decisions taken in applying the Convention and, as appropriate, other relevant information.

2. The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convene a Special Commission to review the operation of the Convention.

3. The Commission may make recommendations on the application or interpretation of the Convention and may propose modifications or revisions of the Convention or the addition of protocols).

(Article 40)

1. Upon a joint request of the parties to a dispute in which the interpretation of the Convention is at issue, or of a court of a Contracting State, the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law shall assist in the establishment of a committee of

Konvencije, uzeti u obzir sudsku praksu drugih Država ugovornica.

(Član 39.)

1. Svaka Država ugovornica će na zahtev Generalnog sekretara Haške konferencije za međunarodno privatno pravo, periodično slati Stalnom birou primerke svih značajnih odluka koje su donete u primeni ove Konvencije, a ukoliko je to potrebno, i druge relevantne informacije

2. Generalni sekretar Haške konferencije za međunarodno privatno pravo će periodično sazivati Specijalnu komisiju u cilju razmatranja primene ove Konvencije.

3. Komisija može da donosi preporuke o primeni i tumačenju ove Konvencije i može predlagati izmene ili dopune Konvencije ili zaključivanje dodatnih protokola).

(Član 40.)

1. Na zajednički zahtev stranaka u sporu u kojem se kao sporno pitanje pojavljuje tumačenje ove Konvencije, ili na zahtev suda Države članice, Stalni biro Haške konferencije za međunarodno privatno pravo pomoći će u obrazovanju komisije stručnjaka koji će dati preporuke navedenim strankama ili sudu.

experts to make recommendations to such parties or such court.

(2. The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall, as soon as possible, convene a Special Commission to draw up an optional protocol setting out rules governing the composition and procedures of the committee of experts).

Article 41 Federal clause

ANNEX

Article 37 Relationship with other conventions

Proposal 1

1. The Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are or become Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.

2. However, the Convention prevails over such instruments to the extent that they provide for fora not authorized under the provisions of Article 18 of the Convention.

3. The preceding paragraphs also apply to uniform laws

(2. Generalni Sekretar Haške konferencije za međunarodno privatno pravo će u najkraćem roku sazvati Specijalnu komisiju da bi se sačinio fakultativni protokol kojim bi se postavila pravila o konstituisanju komiteta stručnjaka i o postupku u kojem će taj komitet odlučivati).

Član 41. Federalna klauzula

PRILOG

Član 37. Odnos prema drugim konvencijama

1. predlog

1. Ova Konvencija ne utiče na primenu drugih međunarodnih ugovora u kojima su Države ugovornice članice ili postanu članice, a koji sadrže odredbe o pitanjima na koja se primenjuje ova Konvencija, osim ako Države ugovornice takvog ugovora ne daju suprotnu izjavu.

2. Međutim, ova Konvencija ima prevagu u odnosu na takve međunarodne ugovore u onom delu u kojem oni predviđaju osnove nadležnosti koji nisu dozvoljeni na osnovu člana 18 ove Konvencije.

3. Prethodni stavovi se takođe primenjuju na jednoobrazne zakone zas-

based on special ties of a regional or other nature between the States concerned and to instruments adopted by a community of States.

novane na posebnim vezama regionalnog ili drugog karaktera između zainteresovanih Država kao i na pravne akte usvojene od strane neke zajednice Država.

Proposal 2

1. *a)* In this Article, the Brussels Convention (as amended), Regulation (...) of the European Union, and the Lugano Convention (as amended) shall be collectively referred to as "the European instruments".

b) A State party to either of the above Conventions or a Member State of the European Union to which the above Regulation applies shall be collectively referred to as "European instrument States".

2. Subject to the following provisions (of this Article), a European instrument State shall apply the European instruments, and not the Convention, whenever the European instruments are applicable according to their terms.

3. Except where the provisions of the European instruments on -

- a)* exclusive jurisdiction;
- b)* prorogation of jurisdiction;
- c)* *lis pendens* and related actions;
- d)* protective jurisdiction for consumers or employees;

are applicable, a European

2. predlog

1. *a)* U ovom članu, Briselska konvencija (sa izmenama i dopunama), Pravilo (...) Evropske Unije, i Luganska Konvencija (sa izmenama i dopunama), nazivaće se zajednički "Evropski pravni akti".

b) Država koja je članica bilo koje od gore navedenih Konvencija ili Država članica Evropske unije na koju se primenjuje gore navedeno Pravilo nazivaće se zajednički "Države u kojima važe evropski pravni akti".

2. Pod rezervom odredaba koje slede (ovog člana), Država u kojoj važe Evropski pravni akti primenjivaće Evropske pravne akte, a ne ovu Konvenciju, u svakom slučaju kada su Evropski pravni akti merodavni prema sopstvenim odredbama.

3. Osim u slučaju kada se primenjuju odredbe evropskih pravnih akata o -

- a)* isključivoj nadležnosti;
- b)* prorogaciji nadležnosti;
- c)* *litispendenciji* i koneksnim sporovima;
- d)* zaštitnoj nadležnosti za potrošače odnosno radnike;

Država u kojoj važe Evropski

instrument State shall apply Articles 3, 5 to 11, 14 to 16 and 18 of the Convention whenever the defendant is not domiciled in a European instrument State.

4. Even if the defendant is domiciled in a European instrument State, a court of such a State shall apply -

a) Article 4 of the Convention whenever the court chosen is not in a European instrument State;

b) Article 12 of the Convention whenever the court with exclusive jurisdiction under that provision is not in a European instrument State; and

c) Articles 21 and 22 of this Convention whenever the court in whose favour the proceedings are stayed or jurisdiction is declined is not a court of a European instrument State.

Note: Another provision will be needed for other conventions and instruments.

Proposal 3

5. Judgments of courts of a Contracting State to this Convention based on jurisdiction granted under the terms of a different international convention ("other Convention") shall be recognised and enforced in courts of Contracting States to this

pravni akti primenjivaće članove 3, 5. do 11, 14. do 16. i 18. ove Konvencije uvek kada tuženi nema prebivalište u nekoj od Država u kojoj važe Evropski pravni akti.

4. Čak i kada tuženi ima prebivalište u nekoj od Država u kojoj važe Evropski pravni akti, sud takve Države će primenjivati -

a) Član 4 ove Konvencije uvek kada izabrani sud nije sud Države u kojoj važe Evropski pravni akti;

b) Član 12. ove Konvencije uvek kada sud koji ima isključivu nadležnost na osnovu te odredbe nije ni u jednoj od država u kojoj važe Evropski pravni akti; i

c) Članove 21. i 22. ove Konvencije uvek kada sud u čiju korist se postupak prekida ili se oglašava nenadležnost nije sud bilo koje od Država u kojoj važe Evropski pravni akti.

Beleška: Biće potrebna posebna odredba za druge konvencije i pravne akte.

3. predlog

5. Presude sudova Države ugovornice ove Konvencije zasnovane na odredbama o nadležnosti sadržanim u nekoj drugoj međunarodnoj konvenciji ("druga Konvencija") priznaće se i izvršiti pred sudovima Država ugovornica ove Konvencije koje su takođe države ugovor-

Convention which are also Contracting States to the other Convention. This provision shall not apply if, by reservation under Article..., a Contracting State chooses -

a) not to be governed by this provision, or

b) not to be governed by this provision as to certain designated other conventions.

1. The Special Commission has considered whether the provisions of the preliminary draft Convention meet the needs of e-commerce. This matter will be further examined by a group of specialists in this field who will meet early in the year 2000.

rnice druge Konvencije. Ova odredba se ne primenjuje, ukoliko stavljanjem reze-rve na osnovu člana..., Država ugovornica odluči -

a) da se na nju ne primenjuje ova odredba, ili

b) da se na nju ne primenjuje ova odredba kada su u pitanju određene konvencije.

1. Posebna komisija je razmatrala da li odredbe prednacrtu Konvencije odgovaraju potrebama elektronske trgovine. Ovo pitanje će se dalje razmatrati od strane grupe specijalista u ovoj oblasti koji će se sastati početkom 2000.

Prevela: Prof. dr Maja Stanivuković